

Инструментитѣ, съ които сж били работени долменовитѣ плочи не сж били примитивни; обработката свидетелствува за триржбести метални инструменти.

Употрѣбавани сж и становити камъни („Вратата“ до Ново Село).¹⁾

Входътъ въ долменитѣ е изсѣченъ въ преднитѣ камъни на дветѣ имѣ части; около входа на главната камара отъ външната страна срѣща се изрѣзъ за влаганена покривната плоча („Вратата“ до Ново Село).²⁾

Само при единъ долменъ на западъ отъ с. Кауръ-аланъ (Харманлийска околия), входътъ въ главната камара не е продупченъ, но се образува между дветѣ плочи, отдалечени 0,38 м. една отъ друга.

Предната стена на главната камара е съставена отъ две вертикални плочи и въ дветѣ е изсѣченъ входъ, (мѣстността „Стари Лозя“ до с. Кауръ-аланъ).

Камаритѣ иматъ продълговата по осъта правоъгълна форма. Рѣдко се случва камарата да има по-голъма ширина отъ дължината (на пр. въ Коювчинъ-кладенецъ до с. Кауръ-аланъ).³⁾

Намиратъ се и по два долмена въ една могила: въ землището на с. Гердеме (Харманлийска околия) следи отъ два долмена съ успоредна посока;⁴⁾ вѣроятно и долменътъ въ Шабанъ-кория до с. Калфа-къой,⁵⁾ (Харманлийска ок.).

Въ Странджа-планина се срѣщатъ двойни долмени по-често.

Отъ обикновената форма на долменитѣ, се различава долменътъ „Евджика“ до с. Гердеме; той е издълбанъ въ гранито-гнайсовъ камъкъ въ видъ на пещера, закрыта отъ предъ съ плоча, пробита за входъ;⁶⁾ предъ долмена е имало и коридоръ, покритъ съ могиленъ насипъ

Между скалния долменъ и с. Гердеме въ скаленъ блокъ има две издълбатини до 0,9 м. дълбоки, вѣроятно отъ недовършени скални долмени.⁷⁾

Каменнитѣ огради на могилата сж били повечето кржгли. Срѣщатъ се и четвъртити огради: „Голѣмъ Долменъ“ и други до с. Гердеме (Харманлийска околия); въ долмена до Терзи-кая, до Радичевата къшла до „Баръмовото къшлище“.⁸⁾

Каменниятъ насипъ се е крепилъ на оградата. Предъ коридора на долмена нѣма камъни въ оградата, за да се влиза свободно въ долмена⁹⁾

Срѣщатъ се и две концентрически огради: до с. Гердеме¹⁰⁾ и четвъртити ограда въ два реда.¹¹⁾

¹⁾ Сборникъ, XVIII. стр. 668.

²⁾ Сборникъ, XVIII. стр. 668 фиг. 3.

³⁾ Сборникъ, XVIII. стр. 681.

⁴⁾ Сборникъ, XVIII. стр. 674. №9.

⁵⁾ Сборникъ, XVIII, стр. 687.

⁶⁾ Сакаръ Планина стр. 17; Сборникъ XVIII. стр. 694, фиг. 17.

⁷⁾ Сакаръ-планина, стр. 17.

⁸⁾ Сакаръ-Планина, стр. 18; Сборникъ XVIII. стр. 681 и 682, 684, 685 стр. 575 № 18.

⁹⁾ Сакаръ-Планина, стр. 17.

¹⁰⁾ Сборникъ, XVIII, стр. 674. № 15; стр. 675 № 41; стр. 676 № 53, 59, 63; стр. 677 № 66, 72

¹¹⁾ Сборникъ, XVIII, стр. 677. № 77.